

INHOUD

HOOFDSTUK 1	RENNEN, VLIEGEN, ZWEMMEN	11
HOOFDSTUK 2	EET SMAKELIJK	23
HOOFDSTUK 3	IN DE VERDEDIGING	35
HOOFDSTUK 4	SURVIVAL VOOR GEVORDERDEN	47
HOOFDSTUK 5	HOREN, ZIEN EN KLETSEN	59
HOOFDSTUK 6	SAMEN STERK	71
HOOFDSTUK 7	VERSIERTOEREN	83
HOOFDSTUK 9	SLIM, SLIMMER, SLIMST	95
HOOFDSTUK 9	IN DE GEVARENZONE	107
HOOFDSTUK 10	VREEMDE GEVALLEN	119
REGISTER		130
VERANTWOORDING		132

RENNEN, VLIEGEN, ZWEMMEN

Er zijn heel wat dieren die ons te snel af zijn. De cheeta kun je echt niet bijbenen: die is één bonk spieren en pezen. Een rups natuurlijk wel. Maar toch is het knap hoe zo'n wandelend waterballonnetje vooruitkomt. Om uit te vinden hoe dieren zich voortbewegen, lopen wetenschappers ze achterna met hun meetapparatuur en hun gezond verstand. En op de wereldreizigers uit de dierenwereld bevestigen ze soms een zender. Wel zo handig. Er zijn trouwens ook dieren die zo slim zijn om mee te liften met een pluk wier of een mier.

KLIMMEN MET LOSSE HANDEN

Jij kunt iets bijzonders. Toen je heel klein was kon je het nog niet, maar nu doe je het zonder erover na te denken. Als je 's morgens opstaat begin je ermee en als je 's avonds weer in bed ligt hou je er pas mee op. Weet je al wat het is?

Rechtlop lopen.

Huh? Is rechtlop lopen zo knap? Wel voor een aap. De meeste apen lopen voorovergebogen, op benen én armen. Ze gebruiken hun lange apenarmen als wandelstokken. Mensenarmpjes zijn daarvoor te kort. Probeer het maar eens: zet je knokkels op de grond en probeer dan snel naar voren te lopen zónder om te vallen. Moeilijk, hè? Voor apen kost rechtlop lopen bijna net zoveel moeite als armwandelen voor ons. Ze kunnen wel op twee benen lopen, maar meestal komen ze niet verder dan een paar meter.

Als rechtlop lopende aap ben jij dus best bijzonder. Maar nu hebben biologen een aapje ontdekt dat nóg iets vreemders kan: rechtlop omhoog lopen. Hij loopt zo een boom in. Of hij wandelt een steile rotswand omhoog. Op twee benen én zonder zijn handen te gebruiken.

De omhooglopers zijn kapucijnapen. Ze leven niet in het wild, maar in een natuurpark in Brazilië. Daar krijgen ze elke dag maiskorrels, stukjes banaan en pompoen te eten. Dat is leuk voor toeristen die komen kijken. De aapjes hebben maar één doel als het voedertijd is: zo veel mogelijk voer verzamelen. Maar hoe vinden ze nu snel een rustig plekje, met die volgepropte armen?

Op twee benen natuurlijk. De apen lopen en rennen rechtlop over de grond, met armen vol mais. Net mensen. Maar heel ónmenselijk is hoe de apen de boom in hupsen. Als ze aan de voet van een boom staan, springen ze zo tegen de stam op, zonder hun armen te gebruiken. Zonder takken vast te grijpen springen en lopen de apen omhoog.

Soms rusten de apen even uit op de weg naar boven. Ze hebben sterke grijpvoeten. En héél af en toe gebruiken ze hun staart als steun. Omhooglopen is zwaar. Een beetje smokkelen mag best.

Het openbaar vervoer is niks voor dieren. Karpers nemen nooit de pont en konijnen gaan niet met de trein. En er heeft nog nooit een koolmeesje op de bus gewacht. Dieren kiezen liever zelf hun pad.

Nou ja, niet alle dieren. In de regenwouden van Costa Rica leeft een diertje dat zich graag laat vervoeren. Het is een kevertje, klein, rond en rood. Het lijkt sprekend op een mierenkont, vinden de biologen die het kevertje ontdekten. En het is een echte zwartrijder. Als de mieren van het bos gaan verhuizen, klimt het kevertje achterop. Met zijn krachtige kaken bijt hij zich vast in de slanke taille van de mier. Daar hangt het kevertje dan, vlak boven de échte kont van de mier. Door zijn vermomming als kont kan het kevertje ongemerkt meeliften.

Het kontkevertje gebruikt de mieren niet louter als bus, maar woont ook bij ze in. De mierenwerkers verzamelen veel voedsel. Daar snoept het kevertje stiekem van. Bovendien wordt het nest goed beschermd door soldatenmieren.

Maar waarom gooien de mieren zo'n klaploper er niet uit? Het kevertje heeft haren waar een stofje aan kleeft dat de mieren lekker vinden. Soms nemen de werkmieren

daar een likje van. Het kevertje heeft ook een dik schild. Als hij wordt gesnapt, kan hij zijn pootjes en kopje intrekken. Net als een schildpad.

De mieren zijn roofmieren. Bijna elke dag gaan de mieren uit roven. Dan zwermen ze uit over de bodem van het bos en overvallen ze insecten en andere dieren. Miljoenpoten, vliegjes en wespen zijn kansloos als die mieren komen. Die rooftochten houden de mieren zo'n drie weken achter elkaar vol. Dan is de omgeving leeggegeten. Als alles op is en de eieren zijn uitgekomen, verhuist de kolonie. De mieren marcheren nacht na nacht, tot ze een goede plek hebben gevonden als nieuwe uitvalsbasis.

Die nachtelijke verhuizingen zijn spannend voor het kontkevertje. Als hij niet mee weet te komen, is zijn luizenleventje voorbij. Daarom klampt het kevertje zich zo stevig vast. De mier die hem vervoert mag niet te groot zijn, en niet te klein. De kont moet natuurlijk wel een beetje passen. Anders valt de verstekeling te veel op.

KEVERTJE LIFT MEE OP MIERENKONT

EEN OMGEKEERDE COLUMBUS

Sommige vogels vliegen de zeeën over, van continent naar continent. En grote vissen zoals tonijnen en haaien trekken baantjes door een hele oceaan. Daar draaien ze hun vlerk of vin niet voor om. Ze zijn erop gebouwd.

Anders ligt het met zeepaarden. Dat zijn een soort honkvaste huismussen die het liefst hun hele leven doorbrengen rond dezelfde met wier begroeiende rots of struik koraal. Voor het afleggen van grote afstanden zijn ze met hun minuscule vinnetjes en schonkige lijffe helemaal niet geschikt. Onderzoekers vielen dus van hun stoel toen ze bij de Portugese Azoren-eilanden een zeepaardje in hun net tegenkwamen dat alleen aan de Amerikaanse kust voorkomt.

Hoe had het beestje duizenden kilometers open oceaan vol bijtgrage roofdieren kunnen oversteken? De biologen liepen alle mogelijkheden af. Misschien was hij door een zee-aquariumhouder losgelaten. Dat kon, maar zoveel zeeaquariumhouders zijn er niet op de Azoren. Was hij dan met een schip mee-

gekomen, opgesloten in de tank met ballastwater? Dat was ook mogelijk, maar fragiele zeepaardjes overleven de wekenlange overtocht in zo'n afgesloten, pikdonkere tank vast niet.

Waarschijnlijker was het, concludeerden de biologen, dat hij als verstekeling in een losgeslagen wierbaal de reis van Amerika naar Europa had ondernomen. Hij moet zich maanden met zijn grijpstaartje aan de klotsende kluwen hebben vastgeklampt. De biologen hadden dus een soort omgekeerde Columbus in hun net aangetroffen!

Daarom is het des te treuriger hier te moeten vertellen dat dit verhaal geen gelukkig einde heeft. Want de heldenstatus van dit dappere diertje bleek pas nadat de biologen de hele vangst in een conserverende vloeistof hadden gekieperd. Zijn grote avontuur eindigde dus in een pot met een gemeen goedje. Daarom is het des te belangrijker dat deze gekieuwde Columbus hier nog even in het zonnetje wordt gezet.